

סיכום דיון מ-1.11.2016 - שיטת חישוב הגימלה של שמעון הכסטר

משתתפים: מר ציון לוי, מנהל אגף בכיר לפרישה וגימלאות. נש"מ,
גב' רבקה כלב, מנהלת אגף א' משאבי אנוש, משרד האוצר,
גב' גלית בן ציון, אמרכלית אגף החשב"ל,
מר שמעון הכסטר, חשב בכיר לשעבר (גימלאי) – ת.ז. 000388587.

רשמה: רבקה כלב, מנהלת אגף א' משאבי אנוש, משרד האוצר.

הדיון נערך בעקבות ערעור המתמשך של מר ש. הכסטר על הנוסחה לחישוב הפנסיה שלו.

צ. לוי: הבסיס לגימלה היא 2% לשנה ועל זה אין ויכוח.

היית מהקבוצה הראשונה שחתמה על חוזה בכירים ב-1990. אז נקבע שהפנסיה תשולם חצי לפי השכר של החוזה בזמן הפרישה וחצי לפי דרגה +44, ללא קשר לתקופת העבודה בחוזה. לימים - בתקופה של ד. פרלשטיין (המשנה לנציב שרות המדינה) - בוצע שינוי, ונקבע שמי שיחתום על נספח מתאים לחוזה, דרגת הפרישה בגין תקופת כתב המינוי תהיה +45 או +46 לפי התפקיד וכד'. אתה סרבת לחתום על התיקון, לכן נשארת ב-44 והמדינה קבעה שקידום זה לא מגיע לך. זו טענתי המרכזית וזה מה שכתבתי.

הכסטר: מאשר שהוא נשאר בחוזה המקורי אך טוען שהפנסיה בחוזה שלו אינה כמתואר ידי צ. לוי אלא צריכה להיות:

2% לשנה ממשכורת החוזה על כל תקופת החוזה

והיתרה - לתקופה שלפני החוזה-, ע"פ דרגת השיא בסולם דרגות המח"ר בשיא הותק, +46. מהסיבות הבאות:

לגבי הפנסיה לתקופת החוזה נאמר בסעיף 12 לחוזה:

"המשכורת הקובעת שעל בסיסה תשולם קצבתו של העובד עבור תקופת עבודתו בחוזה מיוחד זה, תהיה המשכורת הכוללת לפי סעיף 6 לעיל וכפי שתעודכן לפי סעיף 8 לעיל". אף מילה לא מציינת שקלול כלשהוא.

סעיף 6 אומר: "משכורתו הכוללת של העובד תהיה 1,36.36 ש"ח לחודש (להלן: משכורת כוללת) ובסעיף 8 נקבע שעדכון המשכורת הכוללת, יהיה כלהלן:

"א... ע"פ שיעור תוספת היוקר..

ב: ... מעת לעת ע"פ קביעת שר האוצר..."

לסעיפים אלו היו "הבנות נילוות" שהנציבות לא רשמה במפורש בחוזה מחשש ללחץ של ההסתדרות וועדי עובדים למתן התנאים המשופרים גם לקבוצות אחרות. ע"פ ההבנות הנילוות "המשכורת הכוללת" שלפיה שולמה ועודכנה המשכורת ושעל בסיסה יש לחשב את הפנסיה לתקופת כתב המינוי, היו רבות, למשל:

- גובה המשכורת: 85% ממשכורת סגן שר (לא מופיע בחוזה)
- שיעורי העידכון: זהים לשיעור עידכוני השכר של סגני שר (לא מופיע בחוזה).
- מועדי העידכון: במועדי עדכון משכורות סגני שרים (לא מופיע בחוזה).
- הגדלת משכורת: מ-85% ל-90% משכר סגן שר אחרי 35 שנות עבודה (לא מופיע בחוזה).
- הפנסיה תהיה בגובה 2% לשנה על כל שנת עבודה, כפי שצ. לוי אישר, (לא מופיע בחוזה)

כל ההבנות הלא כתובות האלה קויימו במלואם במהלך השרות, ובהתאם לכך יש גם לחשב את הפנסיה, כלאמר:

על 22 שנה בחוזה מגיעה להכסטר ע"פ סעיף 12 ב' בחוזה וההבנות הנילוות, פנסיה של 44% ממשכורת החוזה, (המספרים לא מדויקים: רק להדגמה), ללא כל "שקלול".

לגבי יתרת הפנסיה, בגין תקופת כתב המינוי, ההבנה היתה שהיא תחושב לפי הדרגה הגבוהה בסולם דרגות המח"ר, בשיא הותק, כלאמר: 13+ מח"ר בזמן החתימה על החוזה ב1990, ומאז 1.1994 : +46).

גם את ההבנה הזו חששה הנציבות לפרסם מאותה סיבה ולכן הם ניסחו זאת כך בסעיף 12א בחוזה: "המשכורת הקובעת שעל בסיסה תשולם קיצבת העובד עבור תקופת כתב המינוי תהיה המשכורת הקובעת ... בדרגה שהיתה לעובד ערב החתימה על החוזה. 12... בדירוג המח"ר" (כלאמר: דרגה אחת מתחת לדרגה 13 שהיתה דרגת השיא בסולם).
"עד למועד הפרישה... המשכורת הקובעת תעודכן על פי אחת החלופות הבאות:
א: ע"פ חוק הגימלאות
ב: או ע"פ דרגת השיא... כפי שיהיה ערב פרישתו מן השרות
ג: או ע"פ דרגת פרישה אם העובד זכאי לכך במועד פרישתו ע"פ הנהלים....
לפי החלופה הגבוהה ביותר."

ב-1.1.94 הוחלף סולם דרגות המח"ר ומאז, הדרגות 45-46 הן 2 הדרגות העליונות בסולם במקום 12-13 שהיו 2 הדרגות העליונות בעת חתימת החוזה, ולכן יש להתייחס לדרגה 12 המוזכרת בחוזה, שהיתה אז דרגה אחת מתחת לעליונה בסולם, כדרגה 45 כיום. "דרגת צל" בלשון צ. לוי.

הדבר עולה ברור ממכתב המשנה לנציב מר ד. פרלשטיין, אל הסגל הבכיר מ-1.5.95, לפיו (מקריא מהמכתב): חוזה בכירים נחתם רק עם "עובדים המשובצים בשתי הדרגות העליונות כמו...חשבים בכירים...". פרלשטיין כתב זאת כשנה וחצי אחרי שסולם המח"ר כבר הוחלף (ב-1.1.1994) וכשדרגות 45-46 היו כבר זמן רב, 2 הדרגות הגבוהות בסולם. העובדה שבשלב כלשהו לאחר מכן הרחיבו את הזכאות לחוזה בכירים ל-3 הדרגות העליונות (מ-44 מח"ר) אינה משנה את תנאי החוזה שבידי הכסטר.

לאור זאת, מאחר ש"ע"פ הנהלים" לאחר כ-44 שנה בשרות+3 שנים בצה"ל +תואר שני, כל עובד זכאי לדרגת פרישה אחת לפחות, והיות ולמעשה הדרגה כבר אושרה להכסטר במכתב בחתימת המשנה לנציב מר י. ברגר מיום 24.1.2005 (הקריא מהמכתב), לכן ברור שע"פ החוזה וההבנות הנילוות הכסטר זכאי לפנסיה של 2% לשנה על התקופה שלפני החוזה לפי +46, שהיא החלופה הגבוהה מבין 2 הדרגות העליונות (45-46). החשבים הבכירים האחרים, כולל אלה שלהם חוזה זה לגמרי לשל הכסטר, דוגמת ר. פרנקנבורג, אכן מקבלים מרכיב זה של הפנסיה לפי +46.

כ"כ הכסטר זכאי ל-46+ גם לפי סעיף 2 במכתב של ברגר, הקובע (מקריא) שזכויותיו הן כשל כלל החשבים הבכירים (ללא אבחנה בסוג החוזה שלהם) "לרבות קידום דרגה וקידום לגימלאות שיחול במועד כלשהו על החשבים הבכירים".

וכן: לאור העובדה שחשבים בכירים אחרים מקבלים פנסיה לפי דרגה +46 הרי שגם הוא זכאי ל-46+ בכל מקרה, וזאת ע"פ סעיף 17 לחוזה (מקריא את הסעיף) האומר שהוא זכאי לכל תיקון בתנאים שיינתן לחשבים בכירים, ללא הבדל בסוג החוזה שלהם.

הכסטר מוכיח שכל ההבנות האלה היו מוסכמות על כל הצדדים במערכת וקיבלו ביטוי מעשי בעובדות הבאות:

1. הניכוי ממשכורתו, כמו לחשבים האחרים, למימון שני מרכיבי הפנסיה שלו בוצע כחוק במשך שנים ארוכות, בהתאם להבנות אלו, כך:

(1) ניכוי למימון הפנסיה לתקופת החוזה, התבסס על ההנחה שהוא זכאי לפנסיה של 2% לכל שנה על כל השכר לפי חוזה. הניכוי גדל מדי חודש בחודשו כי לפי החוזה מרכיב זה בפנסיה מבוסס כולו על משכורת החוזה, ללא שקלול כלשהו, וככל שהתארכה תקופת העבודה בחוזה גדל הניכוי מדי חודש, בהתאם.

ו-(2), ניכוי נוסף למימון הפנסיה לתקופת כתב המינוי, חושב לפי משכורת קובעת בדרגה +46.

כלאמר: המדינה, על כל מיצגיה בנושא השכר, לרבות החשכ"ל, ממונה על השכר, הנציבות, מל"מ, ומחלקת המשכורת פעלו ע"פ החוזה וההבנות הנילוות, לפיו הוא זכאי קודם כל ל-2% מלאים, על כל שנה בחוזה ללא שקלול, והיתרה לפי +46 ולא 44, כפי שהוא פרט במכתביו לנציבות (מקריא מתוך מכתבו אל אהרונב מיום 8.1.2013).

הכסטר מבקש לדעת איך פתאום קבעה הנציבות "בשם המדינה" כביכול, אחרי הפסקת עבודתו, לאשר פנסיה לפי 44, הדרגה הנמוכה מ-3 הדרגות העליונות, וע"פ נוסחת שקלול שאינה בחוזה?

צ.לוי : מאשר שבוצע ניכוי עודף בטעות, ושכבר הודיע לחשכ"ל שהכסטר זכאי להחזר.

הכסטר : חב' ביטוח או קרן פנסיה שגבתה פרמיות שנים ארוכות -ועוד כניכוי כפוי מהמשכורת-, לא יכולה להגיד למבוטח כשמגיע המועד הפרעון : הכל "בטעות" ונחזיר לך את הפרמיות. החשכ"ל כנראה מבין שהחזר כזה יהיה גם בניגוד לחוק וכבר 4 שנים לא מבצע החזר כזה.

2. הוכחה נוספת של הכסטר לטענותיו : הנציבות עצמה הורתה למינהלת הגימלאות, על בסיס חוזה זהה לשלו, לחשב גימלה עבור תקופת כתב מינוי לפי דרגה +46, ולא 44. לדוגמא : לראובן פרנקנבורג, שעבד למעלה מ-40 שנה, בחוזה מאותו תאריך -4/1990- ובתפקיד זהה של חשב בכיר, אישר אהרונב פנסיה לפי דרגה +46, על אף שגם פרנקנבורג לא חתם על שינוי או על ניספח כלשהו לחוזה המקורי. במקביל, בעיקבות תביעה שלו לביה"ד לעבודה, גם גימלתו לתקופת החוזה שלו היא 2% ממשכורת החוזה בגין כל אחת משנות עבודתו בחוזה, ללא שקלול. הכסטר מבקש לדעת מדוע הוא מופלה לרעה גם בשיטת החישוב וגם בדרגה?

צ.לוי : ההנחיה לתת לפרנקנבורג +46 היתה טעות.

3. הוכחה שלישית של הכסטר לטענותיו : ההנחיה של אהרונב למינהלת הגימלאות הגבילה את הפנסיה של הכסטר ל-70%. המשמעות היא שהפנסיה לפי 2% לשנה –כמוסכם על כולם, כולל צ. לוי - היא בהגדרה פנסיה על 35 שנה. לעומת זאת הנוסחה בהנחיות אהרונב למינהלת הגימלאות המתיחסת בו זמנית לכ-42 שנות עבודה מחד, ולמקסימום 70% פנסיה מאידך, משמעותה שהפנסיה של הכסטר היא פחות מ-2% לשנה, בניגוד להבנות הנילוות. לפי הגיון הנוסחה, הלוקחת בחשבון את כל שנות העבודה, כפול 2% לשנה כמוסכם, הפנסיה של הכסטר צריכה להיות כ-84% פנסיה ולא מוגבלת ל-70% בלבד.

הכסטר דוחה גם את הטענות במכתב של צ. לוי שזכאות לחישוב מלוא הפנסיה לשנים הטובות בלא שקלול, אושרה ע"י הנציבות רק למי שפרש אחרי 1.11.14, מהסיבות הבאות :

1. התאריך שרירותי לגמרי.
2. החלטה רלוונטית רק לחתומים על חוזה שמעניק פנסיה "חצי-חצי" אך החוזה שלו לא הגביל אותו למקסימום 50% לפי משכורת החוזה והוא זכאי ע"פ החוזה שלו ל-2% מלאים על כל שנת עבודה ללא קשר להחלטה זו.

ציון לוי : דרגת פרישה – ייבדק.

הכסטר : מוחה : למה "ייבדק"? יעקב ברגר כותב כבר ב-2005 שהוא יקבל דרגת פרישה אז למה עכשיו "ייבדק"? בנציבות מבררים ובודקים כבר 4 שנים והוא מבקש שלא לגרור אותו יותר.

ציון לוי : ברגר טעה ואישר הדרגה בניגוד לחוזה שלך.

הכסטר : ברגר טעה? ומסמך שלם שלו המפרט את זכויותיו הוא "טעות"? והמל"מ בתיאום עם הנש"מ ועם הממונה על השכר ועם החשכ"ל ניכו מממשכורתו סכומים עודפים "בטעות"? ולפרנקנבורג אושרה פנסיה לפי דרגה +46 "בטעות"? והמסמך האישי של פרנקנבורג נשלח אליו "בטעות"? והחשכ"ל לא ביצע את ההנחיה להחזיר את עודף הניכוי "בטעות"? ורק הנוסחה חסרת הבסיס לחישוב הפנסיה במכתב של אהרונב אינה טעות?

ציון לוי מסכם :

הדרגה תתוקן, בכפוף לתנאי החוזה. חישוב הפנסיה לתקופת החוזה במלואה – יישקל בחיוב וייבדק בכפוף לתנאי החוזה, אך במקרה כזה ייתכן ותקבל פיצויים בגין שנים עודפות לפי +46 ולא לפי משכורת החוזה. ההחלטה היא לא שלי לבד. אני צריך לשבת עם אחרים בענין זה. הבדיקה תיקח זמן ותקבל תשובה תוך חודש ימים.

הכסטר : לאחר 4 שנות המתנה, מבקש שהתיקון שביקש יבוצע בהקדם. לגבי הפיצויים למיטב הבנתו ע"פ החוזה מגיע לו, בדיוק כמו לאחרים, לפי המשכורת האחרונה של החוזה. בשלב זה אינו יודע ואינו רוצה להגיד כרגע מה נכון משפטית. ייבחן זאת.

העתיקים : למשתתפים .